

9. Кузьменко В. В. Формування полікультурної компетентності вчителів загальноосвітньої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Кузьменко, Л. А. Гончаренко. – Херсон : РІПО, 2006. – 92 с.
10. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев – [2-е изд.]. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.
11. Мороз О. Г. Дидактична адаптація молодих учителів // Рідна школа. – 1988. – № 4. – С. 18–23
12. Щеглова Е. М. Развитие поликультурной компетентности будущих специалистов: автореф. дис. на соискание учёной степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Е. М. Щеглова. – Омск : УОП Омской академии МВД России, 2005. – 23 с.

РЕЗЮМЕ

С.А. Авхутская. К вопросу о формировании поликультурной компетентности будущего учителя.

В статье рассмотрена проблема формирования поликультурной компетентности будущего учителя. Исследованы основные педагогические подходы к формированию поликультурной компетентности как интегративного качества личности с целью определения структуры последней и выяснения предпосылок, обеспечивающих поликультурное и профессиональное развитие студента в образовательном процессе высшего педагогического учебного заведения.

Ключевые слова: поликультурная компетентность будущего учителя, аксиологический, личностно ориентированный, деятельностный, культурологический подходы, готовность, толерантность.

SUMMARY

S. Avhutskaia. To the question of formation of the multicultural competence of future teacher.

The article deals with problem of formation of the multicultural competence of future teacher. The key pedagogical approaches to formation of multicultural competence have been determined, the conditions of the multicultural and professional development of person in higher pedagogical educational institution have been examined.

Key words: multicultural competence of future teacher, valuable, personal, active, cultural approaches, preparedness, toleration.

УДК811/161+809

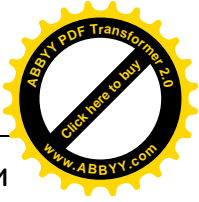
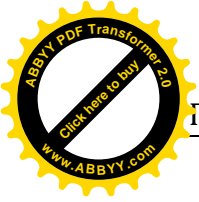
А. О. Буднік

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського

МІСЦЕ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

У статті розглянуто проектну технологію, що ґрунтується на особистісно зорієнтованому і діяльнісному підходах до навчання мови, спрямована на розкриття творчого потенціалу дискурсивної діяльності студентів філологічних спеціальностей; обґрунтовано доцільність використання проект-вправ у навчальному процесі у вищих закладах філологічного профілю

Ключові слова: проектні технології, проект-вправи, дискурсні вміння, національно-прецедентні тексти, майбутні філологи.

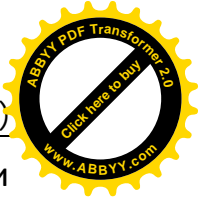
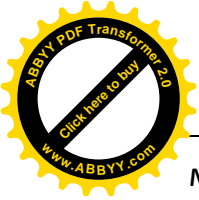
Постановка проблеми. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті наголошується на формуванні у школярів і студентів цілісної картини світу, здібностей і навичок самостійного наукового пізнання, а це неможливо здійснити без упровадження дослідницької діяльності у навчальний процес.

Інтеграція проектної технології навчання у педагогічну практику вищої школи зумовлена технологізацією мислення, що посилюється у зв'язку зі зростанням ролі інформаційних технологій, впливу техніки в різних галузях життя. Як свідчить практика, серед численних педагогічних технологій, що використовуються у навчальному процесі у вищій школі, саме проектна технологія навчання є найперспективнішою і найефективнішою. Це зумовлено тим, що проектна технологія навчання поєднує теоретичні знання та їх практичне застосування для розв'язання конкретних проблем. Актуальність нашого дослідження вбачаємо у посиленні уваги наукової спільноти до використання технології проектного навчання як засобу формування і розвитку особистісних якостей студентів у системі роботи освітніх установ.

Аналіз актуальних досліджень. Нагадаємо, що проблема еволюції методу проектів і проектної технології, їх класифікації, визначення етапів та організаційно-методичних умов діяльності розглядалася у працях Д. Дьюї, Д. Каттерік, В. Х. Кілпатрика, Е. Колінгса, В. Монда, А. Папандреу, С. Редді, Д. Снезден, С. Т. Шацького. У сучасній педагогіці проектну технологію навчання досліджували вчені В. Гузеєв, Д. Левітес, Є. Полат, Г. Селевко та українські К. Баханов, А. Касперський, Т. Кручиніна, О. Пехота, О. Пометун та ін. Практичні аспекти використання методу проектів детально розробили автори системного курсу «Intel® (Навчання для майбутнього)». Розвідки вчених дозволили дійти висновку про те, що проектна технологія навчання є інноваційною, особистісно зорієнтованою педагогічною технологією [1–3].

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання проектних технологій навчання у фаховій підготовці студентів філологічних спеціальностей.

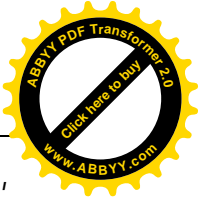
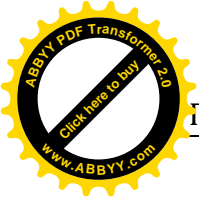
Виклад основного матеріалу. Однак на сьогодні в дидактиці метод проектів розроблений лише з погляду створення певного об'єкта, продукту пошукової, дослідницької діяльності. Завданням викладача є навчити

майбутніх філологів «самостійно мислити, знаходити і розв'язувати проблеми, використовувати для цієї мети знання з різних галузей науки..., прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів розв'язання..., встановлювати причинно-наслідкові зв'язки» [4, 4]. Крім того, проектно-технологічний підхід до навчання дає змогу реалізувати варіативність у змісті фахової філологічної підготовки, тобто уникнути жорсткої регламентації наповнення змісту навчальної діяльності студентів філологічних спеціальностей.

Проектній технології навчання було відведено окремий завершальний етап експериментально-дослідного навчання з формування дискурсних умінь студентів філологічних спеціальностей засобами національно-прецедентних текстів, в основу якого покладено особистісно зорієнтований і діяльнісний підходи до навчання мови, що ґрунтувався на реалізації проектно-технології навчання студентів філологічних спеціальностей [3, 55]. Метою етапу, який спирався на самостійно сплановану і реалізовану діяльність студентів експериментальних груп, було узагальнити і систематизувати знання студентів про явище прецедентності в мові та мовленні, вдосконалювати вміння будувати цілісні дискурси відповідно до параметрів та особливостей комунікативної ситуації, продовжуючи опрацювання корпусу національно-прецедентних текстів (далі – НПТ) на підставі організації пошуково-дослідницької діяльності студентів. Для досягнення мети проекту було визначено такі напрями експериментальної роботи: 1) опанувати стратегії апелювання до НПТ; 2) дослідити особливості побутування НПТ у сучасному українському дискурсі; 3) закріпити особливості побудови різних типів дискурсів.

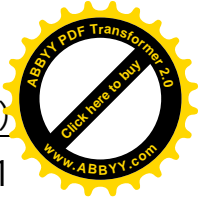
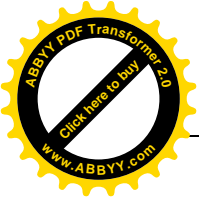
Запропонований проект з текстолінгвістики був зорієнтований на розкриття творчого потенціалу дискурсивної діяльності студентів експериментальних груп. Робота над проектом, який після колективного обговорення зі студентами експериментальних груп дістав назву «Прецедентні тексти як елементи національної пам'яті і виразники творчого характеру мовлення», насамперед передбачала самостійну (індивідуальну і групову) роботу студентів упродовж останнього семестру після опанування академічної дисципліни «Лінгвістичний аналіз тексту» на попередньому етапі дослідження.

Ураховуючи специфіку означеної навчальної дисципліни, було обрано такий вид проекту, як проект-вправа. Студентам було запропоновано два типи завдань – практично зорієнтовані і творчі, як-от: *1 завдання:* із запропонованого корпусу НПТ (Іван Котляревський «Енеїда», Тарас Шевченко «Садок вишневий коло хати», Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», Василь Стефаник «Камінний хрест», Дмитро Павличко «Два кольори», Іван Багряний «Сад Гетсиманський», Юрій Андрухович «Московіада» та ін.) вибрати текст і довести статус його прецедентності, навести факти реінтерпретації НПТ, способи звернення до НПТ у художньому і публіцистичному дискурсах і, таким чином, окреслити комунікативну ситуацію і контекст побутування НПТ, а також охарактеризувати позатекстові і внутрішньотекстові аспекти прецедентності, зокрема зв'язок з прецедентними іменами, висловлюваннями і ситуаціями. *2 завдання:* описати своє враження від нещодавно прочитаної книги. Вибір типу дискурсу, жанру і логічного способу подачі інформації (розповідь, роздум та опис) довільний; параметри комунікативної ситуації зумовлюються відповідним типом дискурсу.

На нашу думку, звернення до проекту забезпечувало активізацію лексико-фразеологічного словника (запас і динамічність концептів НПТ); можливість вияву індивідуальних рис студента як мовної особистості (адже кожен по-своєму використовував НПТ у породжуваному ним дискурсі), опанування студентами різноманітних дослідницьких прийомів (збирання необхідної інформації, аналіз, асоціативний експеримент, підбиття підсумків тощо), а також розширювало можливості навчального процесу завдяки використанню комп'ютерних технологій для створення студентських презентацій і виступів, пошуку додаткової інформації в Інтернеті.

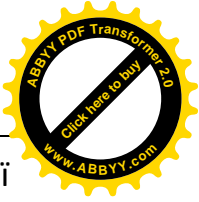
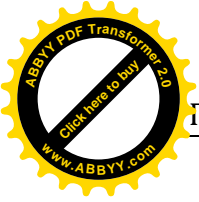
Структурування змістової частини проекту підпорядковувалось проблемному запитанню, відповідь на яке студенти експериментальних груп отримували після закінчення навчального проекту: якими перевагами володіє автор, апелюючи в писемному дискурсі до НПТ? Загалом організація проекту-вправи включала три етапи (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи роботи над проектом «Прецедентні тексти як елементи національної пам'яті і виразники творчого характеру мовлення»

Етапи роботи над проектом	Зміст роботи	
	викладача-експериментатора	студентів експериментальних груп
1	2	3
1 етап Підготовка до проекту	мотивація діяльності студентів, постановка проблемного запитання	
	визначення теми, мети і завдань проекту	
	формулювання основних напрямів роботи, розкриття механізму реалізації проекту	розробка плану дій
	організаційне планування: визначення методологічної бази, основних інформаційних джерел, розподіл на групи, очікувані результати і форма захисту, термін виконання, встановлення критеріїв і системи оцінювання	
2 етап Реалізація проекту	спостереження за роботою студентів, за потреби коригування і керування пошуково-дослідницькою діяльністю студентів	виконання проекту <i>групова робота</i> – проаналізувати факти реінтерпретації НПТ (робота зі словниками, додатковою літературою, творами мистецтва); – асоціативний експеримент, обробка одержаних результатів; – проілюструвати способи звернення до НПТ у художньому і публіцистичному дискурсах; – окреслити комунікативну ситуацію і контекст використання НПТ в українському дискурсі;
		– охарактеризувати позатекстові і внутрішньотекстові аспекти прецедентності, дібрати приклади; – сформулювати висновки щодо побутування НПТ у формі письмового звіту і мультимедійної презентації. <i>індивідуальна робота</i> – виконання творчої письмової роботи
3 етап Аналіз та оцінювання результатів проекту	усний і письмовий звіт студентів, колективне обговорення, оцінювання результатів	
	перевірка індивідуальних творчих письмових робіт студентів	
	оцінювання та самооцінювання результатів проекту, підбиття підсумків на семінарському занятті	

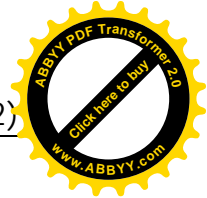
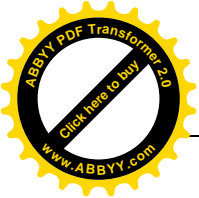

Особливість реалізації проектно-технології полягала в інтеграції здобутих знань з української мови, літератури, культури й історії. Крім письмових звітів і письмових творчих робіт, студенти експериментальних груп підготували мультимедійні презентації, з особливостями планування і використання яких вони ознайомилися в межах таких навчальних дисциплін, як «Інтел» або «Нові інформаційні технології». Залучення до форми звітності мультимедійної презентації дозволило зосередити увагу на формуванні вмінь систематизувати зібраний мовний матеріал й упорядкувати його, добирати влучні приклади, заголовки, поєднувати текстовий матеріал з ілюстративним, висловлювати свої думки більш змістовно, водночас стисло і логічно, дотримуватися композиційних і мовленнєвих особливостей наукової статті, влучно використовувати цитування, будуючи, таким чином, цілісні дискурси відповідно до параметрів так особливостей комунікативної ситуації.

Висновки. Отже, завдання проекту-вправи виступили підґрунтям як для вдосконалення дискурсних умінь студентів експериментальних груп у рецептивних і продуктивних видах мовленнєвої діяльності, так і вмінь увиразнювати і збагачувати писемний дискурс шляхом використання явища прецедентності. Крім того, застосування методу проектів якнайкраще сприяло інтегруванню накопичених студентами знань із різних галузей гуманітарної науки, зокрема дисциплін мовно-літературного циклу; позитивно позначилося на розвитку пізнавальних і творчих умінь студентів, даючи можливість більш розкуто орієнтуватися в інформаційному просторі. Відтак оновлення змісту філологічної освіти має ґрунтуватися на засадах проектно-технологічного підходу, який сприяє гнучкій організації процесу навчання, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям, а це, у свою чергу, в перспективі вимагає розробки відповідної методики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико-зорієнтований збірник / [за наук. ред. І. Г.Єрмакова]. – К. : Департамент, 2003. – 212 с.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / [под ред. Е. С. Полат]. – М., 2000. – 180 с.
3. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / [Пехота О. М., КікTENKO А. З., Любарська О. М. та ін.]; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К, 2004. – 256 с.
4. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2. – С. 3–10.

РЕЗЮМЕ

А. А. Будник. Место проектной технологии обучения в профессиональной подготовке будущих филологов.

В статье рассмотрена проектная технология обучения, которая базируется на личностно ориентированном и деятельностном подходах к обучению языку, направлена на раскрытие творческого потенциала дискурсивной деятельности студентов филологических специальностей; обоснована целесообразность использования проекта-упражнений в учебном процессе в высших учреждениях филологического профиля.

Ключевые слова: проектные технологии, проект-упражнения, дискурсивные умения, национально-прецедентные тексты, будущие филологи.

SUMMARY

A. Budnik. A role of projects technology education is in professional preparation of future philologists.

In the article an author is consider the Project technology in basis of which is the personality and orientated approaches, active going near the studies of language, directed on opening of creative potential of discursive activity of students of philological specialties? Grounded expedience of the project and exercises in an educational process in higher establishments of philological type.

Key words: project technologies, projects-exercises, discourse abilities, national and precedent text, future philology.

УДК 378.937

Л. В.-В. Вейланде

Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова

ПРОБЛЕМА ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ОСВІТНЬОГО МАРШРУТУ

У статті розглянуто проблему проектування індивідуально-освітнього маршруту студента. Проаналізовано науково-методичні розробки індивідуальних маршрутів навчання. У проведеному дослідженні, спираючись на компоненти педагогічної діяльності, розроблено технологію проектування освітнього маршруту, етапи проектування, визначено змістову структуру технології проектування, розглянуто питання про вибір та можливості змін освітньої програми.

Ключові слова: вдосконалення підготовки фахівців, індивідуально-освітній маршрут, педагогічне проектування, проектування індивідуально-освітнього маршруту, компоненти педагогічної діяльності.

Постановка проблеми. Пошуки шляхів розв'язання проблем удосконалення підготовки фахівців ведуться як за напрямом оптимізації та інтенсифікації викладання навчальних дисциплін, так і за напрямом розробки гнучких систем навчання, які враховують індивідуальні пізнавальні особливості студентів, їх інтереси та схильності. На сучасному етапі можна говорити про такі стійкі тенденції гуманізації вищої освіти, як: